

Η παραοικονομία στην Κύπρο: Εμπειρική ανάλυση χρησιμοποιώντας τις μεθόδους κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας και ζήτησης για μετρητά

Χριστόφορος Ανδρέου, Έλενα Ανδρέου, Στέφανη Μιχαήλ, Γιώργος Συρίχας

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η πανδημία έχει αναζωπυρώσει το ενδιαφέρον για την εκτίμηση του μεγέθους της παραοικονομίας, καθώς οι κυβερνήσεις προσπαθούν απεγνωσμένα να βρουν πρόσθετα έσοδα για να στηρίξουν τη μειωμένη οικονομική δραστηριότητα και να χρηματοδοτήσουν τα δημοσιονομικά ελλείμματά τους. Αυτό το άρθρο παρέχει νέες εκτιμήσεις για την παραοικονομία στην Κύπρο χρησιμοποιώντας δύο διαφορετικές μακροοικονομικές προσεγγίσεις, τη μέθοδο κατανάλωσης ενέργειας (ECM (Kaliberda and Kaufmann, 1996) και τη μέθοδο της ζήτησης μετρητών (Tanzi, 1980, 1983). Από όσα γνωρίζουμε, αυτή είναι η πρώτη ερευνητική εργασία που εφαρμόζει την προσέγγιση κατανάλωσης ενέργειας για την εκτίμηση της παραοικονομίας που επικεντρώνεται αποκλειστικά στην κυπριακή οικονομία. Η εμπειρική ανάλυση καλύπτει μια πρόσφατη περίοδο, χρησιμοποιώντας τριμηνιαία στοιχεία για την περίοδο 1995-2018, κατά τη διάρκεια της οποίας η κυπριακή οικονομία έχει υποστεί σημαντικές διαρθρωτικές αλλαγές όπως η χρηματοοικονομική φιλελευθεροποίηση, η κατάργηση των κεφαλαιακών περιορισμών, η ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η υιοθέτηση του ευρώ καθώς και η πρόσφατη τραπεζική κρίση. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου το μέσο μέγεθος της σκιώδους οικονομίας στην Κύπρο βάσει της νομισματικής προσέγγισης εκτιμάται σε περίπου 11-18% του ΑΕΠ, ενώ για την κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας οι αντίστοιχες εκτιμήσεις είναι κατά μέσο όρο μεταξύ 25% - 34% του ΑΕΠ.